

SP

**VOOR
ELKAAR**

SOCIAAL, GROEN EN RECHTVAARDIG

Verkiezingsprogramma SP Zaanstad gemeenteraadsverkiezingen 2018

WWW.ZAANSTAD.SP.NL

1. Democratie en bestuur

Democratie is een begrip dat gekoesterd en bewaakt moet worden. Elders in de wereld vallen vele slachtoffers die zich inzetten voor het verkrijgen van een democratische samenleving. Het zwabberende beleid van de landelijke overheid maakt dat velen zich afwenden van de politiek en de roep om een sterke leider wordt steeds meer hoorbaar. Het zit in de genen van de SP om de geluiden uit de samenleving te vertalen naar beleid en mensen te ondersteunen bij het vormgeven van de samenleving. Politici hebben de taak om de democratie levend te houden en de democratische waarden goed te verankeren.

Het huidige college gaat volledig uit van de participatiemaatschappij. Via zelfredzaamheid en 'samenredzaamheid' moeten de mensen het zelf maar oplossen. Velen, vooral onze zwakkeren, hebben hier niet de mogelijkheid toe. Dit 'beleid' kan de SP absoluut niet steunen. Er moeten voorzieningen opgebouwd en omgebouwd worden, waarmee de gemeente haar zorgplicht naar behoren kan vervullen.

Met 'participatie' bedoelen de huidige bestuurders 'bezuinigen'. In onze visie is participatie, naast het op gelijkwaardige wijze deelnemen aan de samenleving, ook een aandeel hebben in de besluitvorming. Uiteraard is de gemeenteraad het hoogste besluitvormende orgaan, echter de weg naar die besluitvorming moet geplaveid worden met adviezen uit de samenleving.

De gemeente heeft een aantal adviesraden afgeschaft, onder andere de Seniorenraad en de WMO participatieraad. In plaats daarvan organiseert de gemeente stadsgesprekken, waar inwoners mee kunnen praten over het beleid. De invulling is nog erg vrijblijvend. Wij willen dat inwoners structureel de gemeenteraad adviseren. Daarnaast zou het (her)optuigen van een Jongerenraad en wijkraden ook bijdragen aan de betrokkenheid van de inwoners bij de samenleving.

Wat gaan wij doen:

- In samenwerking met scholen, elk jaar een jongerengemeenteraad instellen. Die moet deelnemers vanuit alle schooltypes bevatten. Deze deelnemers nemen in ieder geval eenmaal in het jaar een beslissing over een jongerenvoorziening. En hebben altijd het recht om de raad en het college van gevraagd en ongevraagd advies te voorzien over beleid dat jongeren raakt.
- Door de EU worden op ondemocratische wijze maatregelen opgedrongen. Zo moet de gemeente in veel gevallen orders gunnen aan ondernemingen op grond van aanbesteding. Bedrijven moeten zich inschrijven op gemeenteopdrachten. En bij de keus met welk bedrijf men in zee gaat, is de laagste prijs meestal de doorslaggevende factor. Wij willen dat duurzaamheid veel zwaarder meetelt dan de inschrijfprijs. Bij aanbestedingen wil de SP dat er voortaan wordt gekeken naar arbeidsvoorwaarden, mensenrechten, milieueffecten en sociale effecten. Niet alleen als een onderneming hier werkzaam is, maar ook als die in andere landen opereert, wordt de situatie daar bij de beoordeling meegenomen. Het duurzaamheids criterium moet ook gelden voor contacten die de gemeente met andere bedrijven heeft.
- Op het ogenblik is het gebruikelijk dat veel beslissingen genomen worden achter gesloten deuren, op grond van geheime stukken. Dat is niet bepaald democratisch.

De SP wil een transparant en democratisch bestuur, geen achterkamertjespolitiek. Wij streven naar tenminste een halvering van besloten vergaderingen of geheime stukken. Namen en echt vertrouwelijke zaken kunnen uit de stukken weggelakt worden, waardoor de stukken in het openbaar behandeld kunnen worden.

2. Zorg en welzijn

Menswaardig, respectvol en betaalbaar

ZORG

De gemeente heeft vanaf 2015 meer zorgtaken van de nationale overheid gekregen, zoals de jeugdzorg, de thuiszorg en de ondersteuning van mensen met een zorgvraag. Deze regelingen zijn samengevat in de wet WMO, Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Met de overdracht van de taken naar de gemeenten is gelijktijdig bezuinigd. De SP heeft veel gedaan om de bezuinigingen terug te draaien en is daar gedeeltelijk in geslaagd. Maar we moeten er rekening mee houden dat er te weinig geld zal zijn om alles wat we graag willen te kunnen verwezenlijken. De keuzes die wij maken zijn keuzes voor de mensen die de zorg nodig hebben en de mensen die deze zorg willen geven. Geen managers, geen grote organisaties met dure panden en directies, maar kleinschalige zorg in de buurt. Bij het overdragen van zorgtaken naar de gemeente zijn mensen tussen de wal en het schip gevallen. Dat mag niet meer gebeuren.

Ouderen in onze samenleving worden vaak gezien als kostenpost en als ballast van de samenleving. De SP ziet de ouderen als onmisbare mensen met veel levenservaring, die al een grote bijdrage geleverd hebben aan de maatschappij en die nu nog steeds een belangrijke rol in de samenleving hebben. Ouderen kunnen hun levenservaring en kennis delen met andere generaties. Kortom: ouderen verdienen ons respect.

Mensen die zorg of ondersteuning aanvragen doen dit niet voor niets. Vaak wordt te lang gewacht met het vragen om ondersteuning of mensen weten niet waar ze hulp bij kunnen krijgen. Mensen vinden te vaak geen duidelijkheid bij de gemeente. Dat moet beter. Ook is het aanvaarden van hulp niet gemakkelijk, je geeft daarmee een stukje zelfstandigheid op. Daarom is het van groot belang dat er goed gekeken wordt waar mensen echt mee geholpen worden en welke inzet er nodig is.

Sinds 2014 zijn er Social Wijkteams (SWT's) opgericht in de buurten, om goede zorg en ondersteuning te kunnen verlenen. Deze SWT's doen keukentafelgesprekken na een zorgvraag. Deze gesprekken moeten door goed opgeleide mensen worden gevoerd, afspraken moeten strikt worden nagekomen door de zorgverleners en er moet een goede continuering van zorg zijn. Hierdoor worden ernstige problemen op tijd onderkend en wordt de juiste hulp ingezet. Regels zijn belangrijk om ervoor te zorgen dat er geen rechtsongelijkheid en willekeur plaatsvindt, maar mogen niet leiden tot bureaucratische rompslomp en registratiegekte.

Wat gaan we doen:

- De Sociale Wijkteams moeten meer gaan samenwerken, zodat de verschillen in aanpak kleiner worden en de kwaliteit overal is gewaarborgd op het juiste niveau.
- We streven ernaar dat er niet wordt aanbesteed in de zorg. De SP wil dat er in Zaanstad één organisatie komt voor alle Sociaal Wijkteams, zodat de samenwerking en continuïteit wordt verbeterd.
- Kleinschalige teams, die met elkaar verantwoordelijk zijn voor goede zorg en

dienstverlening, zijn efficiënt en effectief. Er wordt geïnvesteerd in samenwerking met vrijwilligersorganisaties en mantelzorgondersteuning. Mantelzorg doe je uit betrokkenheid en niet omdat er onvoldoende professionele hulp beschikbaar is.

- De toewijzing van hulpmiddelen moet efficiënt en adequaat zijn.
- In iedere wijk moet een buurtzorghuis zijn, waar mensen opgevangen kunnen worden die vanwege medische redenen tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen.
- Bij de stapeling van eigen bijdragen voor zorg dient een maximum inkomensafhankelijk bedrag vastgesteld te worden.
- Het leveren van maatwerk vraagt om deskundige en ervaren hulpverleners, waarbij gedegen feedback geboden wordt.
- De gemeente doet bij voorkeur geen zaken met zorgverlenende instanties waarbij het management meer dan de Balkenendenorm verdient.
- Er dienen voldoende uitstroommogelijkheden te zijn naar zelfstandige woonruimte voor jongeren en anderen die een hulpprogramma hebben doorlopen in een beschermende woonomgeving.

WELZIJN

Aandacht voor welzijn van mensen is minstens zo belangrijk in de gemeente als de zorg. Investerings in welzijn kunnen kosten voor de zorg verminderen. Zo kunnen welzijnsorganisaties een rol spelen bij het voorkomen van sociaal isolement bij ouderen, waardoor vroegtijdige opname kan worden voorkomen. Ook voor andere leeftijdscategorieën is welzijn van belang. De samenhang en het samenspel van verschillende activiteiten op het gebied van welzijn verrijkt de samenleving en brengt mensen met elkaar in contact.

Wat gaan we doen:

- Welzijnsvoorzieningen in de wijk, zoals buurthuizen, worden in ere hersteld. Zij spelen een belangrijke rol in de wijk op het gebied van welzijn en cultuur. Om buurthuizen meer armslag te geven zouden de huisvestigingskosten van de buurthuizen door de gemeente gedragen moeten worden.
- Welzijnsorganisaties moeten op wijkniveau een goed programma aanbieden en ondersteuning verzorgen voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.
- Wij doen op dit terrein geen aanbestedingen, omdat dat concurrentiestrijd in de hand werkt, maar stimuleren samenwerking.
- Vrijwilligers zijn belangrijk. Mensen doen ook graag vrijwilligerswerk. Het kan voor mensen zonder werk een goede manier zijn om actief te blijven, maar kan nooit worden verplicht. Vrijwilligersorganisaties kunnen op steun rekenen van de gemeente.
- Mensen weerbaar maken. Mensen met een eigen sociaal netwerk zijn weerbaarder dan mensen die dat niet hebben. Daarom wordt ingezet op het versterken van de sociale netwerken. Goede welzijnsvoorzieningen in de wijk kunnen daarbij helpen. Buurthuizen met huiskamerfunctie kunnen daar een goede ondersteuning bieden.

De gemeente investeert in welzijnsactiviteiten die een bijdrage kunnen leveren aan het voorkomen van uitsluiting en eenzaamheid.

JEUGD

Het lijkt wel of er tegenwoordig alleen nog maar gesproken wordt over de jeugd als probleem. Bij de SP doen jongeren gewoon mee. In elke wijk horen voldoende voorzieningen te zijn voor jongeren en speelplekken voor kinderen. Bij conflicten tussen de jeugd en buurtbewoners kunnen jongerenwerkers bemiddelend optreden. De SP wil dat de jongeren betrokken worden bij activiteiten in de wijken.

Het onderwijs moet goed zijn. De gemeente heeft daar maar een bescheiden rol in, maar in overleg met de scholen wordt gekeken naar wat zij nodig hebben om optimaal te kunnen presteren. Een middel hiertoe is inzage in de jaarstukken van de onderwijsinstellingen. We juichen het toe als er een HBO-opleiding in de Zaanstreek komt.

Jongeren kunnen wel problemen hebben. De gemeente is al verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg en kent de wijken waar kinderen in opgroeien. Maar ook hier krijgt straks de gemeente aanzienlijk minder geld om goede jeugdzorg te leveren dan er tot nu toe voor beschikbaar is.

De SP wil dat de gemeente met de professionals, die weten wat wel of niet werkt, in gesprek gaat over de beste manier om een waterdicht netwerk te organiseren van hulpverleners in de jeugdzorg. Professionals, ambtenaren en de politiek moeten in gesprek blijven. De jongste kinderen komen in het Centrum Jong, waar problemen bij de ontwikkeling vroegtijdig kunnen worden gezien. Een belangrijke rol bij het signaleren en voorkomen van moeilijkheden is weggelegd voor conciërges op scholen. Op deze functie mag absoluut niet bezuinigd worden. Voor oudere kinderen is de school bij uitstek de plaats waar vroegtijdig kan worden opgemerkt dat er iets met een kind aan de hand is. Het is dan ook van het grootste belang dat de gemeente samenwerkt met scholen. Bij kinderen is het belangrijk dat snel de juiste hulpverlening kan worden gegeven. Daarom moet bij de eerste contacten de deskundigheid hoog zijn.

Het aantal kinderen dat in armoede opgroeit, neemt ieder jaar toe. Deze kinderen worden beperkt in de deelname aan verenigingen en clubs, met als gevolg dat zij in een vicieuze cirkel terechtkomen. Zij ontwikkelen hun sociale en culturele vaardigheden niet en komen op een lagere opleiding terecht, om vervolgens weer beperkt te worden in de beroepsmogelijkheden. De SP wil dit mechanisme doorbreken en alles in het werk stellen om het aantal kinderen dat in armoede opgroeit te verminderen.

Wat gaan we doen:

- De Jeugdteams worden de belangrijkste laagdrempelige voorziening voor kinderen en jongeren in elke wijk. Daar is alle deskundigheid aanwezig en zijn er korte de lijnen met andere disciplines zoals de schuldhulpdienstverlening. Jongeren geven wij graag blijvend een stem via RAAZ en jongerenraden.
- In elke wijk zijn jongerenwerkers actief, zij zijn zichtbaar in de wijk voor jongeren en buurtbewoners. Zij dienen als vraagbaak en bemiddelaar, kunnen doorverwijzen en signaleren en aangeven wat er in de wijk nodig is. De SP staat achter het principe van “één gezin, één contactpersoon”. Wijkteams hebben goed contact met de basisscholen.

- In overleg met de scholen wordt de Bredeschool beter en zonder aanbesteding uitgewerkt. Scholen kunnen hierdoor een belangrijke voorziening in de buurt worden, buiten de gewone schooltijden om. Wij steunen jongerenvoorzieningen zoals skatebanen en graffitiplaatsen.
- De kans op werk is groter voor mensen met een vakdiploma. De SP wil dat er meer aandacht voor vakonderwijs komt.
- Omdat leren zwemmen belangrijk is voor alle kinderen, worden de ouders gestimuleerd hen op zwembles te doen. De gemeente springt bij voor gezinnen die de kosten niet kunnen dragen.
- Muziekonderwijs wordt gestimuleerd. Het kopen van een instrument is vaak duur, er zijn echter ook mogelijkheden kinderen hun eigen instrument te laten maken. Fluxus kan dat ondersteunen en het model van het Leerorkest in Amsterdam overnemen. Kinderen van ouders met een minimum inkomen kunnen instrumenten (gratis) in bruikleen krijgen.
- Jongeren worden meer bewust gemaakt van de wereld om hen heen, er komt meer aandacht voor maatschappelijke, levensbeschouwelijke en politieke vorming. De gemeenteraad neemt hiervoor initiatieven.
- Er komen jongerenraden.
- We gaan in hoog tempo woonruimte voor jongeren realiseren, zodat ze niet meer tien jaar hoeven te wachten tot ze zelfstandig kunnen wonen.

OUDEREN

Te vaak krijgen de ouderen de schuld van de te hoge overheidsuitgaven. Door de vergrijzing wordt de gezondheidszorg steeds duurder. De pensioenregelingen worden versoberd. Oud worden vindt de overheid eigenlijk heel vervelend. Een nieuwe manier van denken is hard nodig. Over de verdeling van de middelen in een maatschappij waarin voor iedereen een plaats moet zijn. Waar jong en oud en iedere persoon die ondersteuning wil een geaccepteerde plek heeft. Wij zullen met elkaar de zorg voor de ouderen moeten dragen. Het is absoluut niet gepast om te propageren dat ouderen graag zo lang mogelijk thuis willen blijven wonen en tegelijkertijd de randvoorwaarden om dat mogelijk te maken steeds verder af te knijpen. Sociaal isolement is en wordt een steeds groter probleem.

Computers en sociale media bieden daarin geen oplossing. Men ziet toch graag een mens van vlees en bloed. Veel ouderen zijn minder mobiel naarmate de leeftijd toeneemt. Doordat een aantal buurthuizen is gesloten, zijn ze minder goed bereikbaar voor deze groep. Het verzorgingshuis is in de ban gedaan, dus rest er niet veel anders dan thuis achter de geraniums te wachten op je einde. De SP gaat de discussie aan op welke plek in de samenleving de ouderen recht heeft.

Wat gaan we doen:

- We streven naar een buurthuis met een "huiskamerfunctie" in elke wijk.
- De gemeente zorgt ervoor dat er voldoende en betaalbare vervoersmogelijkheden zijn, zodat ouderen die minder mobiel zijn niet in een isolement geraken.

- De huishoudelijke zorg moet goed en betaalbaar blijven.
- Stapeling van eigen bijdragen voor gezondheidszorg moet beperkt worden, zodat zorg betaalbaar blijft voor iedereen.
- Organisaties die cultuuractiviteiten voor ouderen mogelijk maken, worden door de SP ondersteund.
- De SP wil een speciale wethouder voor ouderenbeleid.
- We gaan meerdere woonvormen voor ouderen ontwikkelen, zoals woongroepen en zorgwoningen, zodat alleenstaande ouderen betaalbaar en in goed gezelschap kunnen wonen.
- Er komen programma's voor jongere ouderen om zich beter voor te bereiden op de oude dag.

3. Werk en inkomen

Iedereen heeft recht op werk en een fatsoenlijk inkomen, maar uiteindelijk werken we om te leven en niet andersom.

Baanstede, het bedrijf voor sociale werkgelegenheid, is per 1 januari 2018 opgegaan in een nieuw participatiebedrijf Werkom, dat Zaanstad samen met de gemeente Purmerend heeft opgericht. De SP heeft er keihard aan gewerkt om de positie van mensen met een arbeidsbeperking die bij Baanstede werken te beschermen. De SP heeft veel invloed gehad, met als resultaat dat Baanstede als geheel kon worden opgenomen in het nieuwe participatiebedrijf.

Het aantal mensen zonder werk is in de afgelopen periode flink gestegen. De werkloosheid neemt sinds enkele jaren wel weer af, maar de groep bijstandsgerechtigden groeit nog steeds en is nu zestig procent groter dan in 2014. Twee derde van de bijstandsgerechtigden komt moeilijk, voor een deel nooit meer, aan het werk, dat betekent dat we anders om moeten gaan met mensen in de bijstand. Geen heksenjacht om mensen te bestraffen als ze zich niet aan onnodige regels houden, maar een menswaardige behandeling gericht op meedoen in de samenleving, met of zonder werk. Het streven blijft om iedereen die wel kan werken een optimale kans te geven op volwaardig werk, tegen een volwaardig loon, dus geen banencarrousel met slecht betaalde baantjes die het perspectief op een redelijk inkomen niet verbeteren.

De groter wordende groep waarvoor werken in het bedrijfsleven niet meer mogelijk is, moet menswaardiger worden behandeld. De SP wil een regelarme bijstand en voldoende ondersteuning om zo goed mogelijk mee te doen in de samenleving. Dat kan met vrijwilligerswerk of met mantelzorg in een samenleving waar iedereen meetelt. Daarvoor is een cultuuromslag nodig. Geen repressie, geen boetemaatregelen, maar stimulerende maatregelen. Het sociaal kapitaal van mensen zonder reguliere baan moet beter worden aangesproken, initiatieven van onderop moeten door de gemeente worden ondersteund. De SP wil dat mensen in de bijstand tweehonderd euro per maand mogen bijverdienen zonder gekort te worden op de uitkering.

Er is een groeiende groep ZZP'ers, waarvan een groot deel niet in staat is een pensioen op te bouwen of een arbeidsongeschiktheidsverzekering te betalen. Tachtig procent van de ZZP'ers is niet verzekerd*. De SP wil dat de gemeente een coördinerende rol op zich neemt voor een betaalbare arbeidsongeschiktheids-verzekering, die zo aantrekkelijk is dat het percentage verzekerden flink omhoog gaat. Er komt beter beleid voor armoedebestrijding. In principe moet iedereen met een inkomen tot 130% van het bestaansminimum recht hebben op ondersteuning uit de bijzondere bijstand. De rest wordt aangevuld met maatwerk. Schuldhulp wordt geprofessionaliseerd, de verplichte eigen bijdrage voor juridische bijstand wordt door de gemeente betaald voor mensen die dat zelf niet kunnen betalen.

*Bron ZZP succes index november 2017 ABNAMRO

Wat gaan we doen:

- Betere aansluiting van onderwijs op het bedrijfsleven. De oude ambachtsschool moet terug.
- Er komt een loket voor stageplaatsen voor studenten uit het MBO, HBO en

universiteiten.

- Stimuleren werkgelegenheid voor verduurzaming van de stad.
- Coördineren initiatieven arbeidsongevallenverzekering
- Professionaliseren schuldhulp.
- Recht op ondersteuning uit bijzondere bijstand, tot 130% van het wettelijk sociaal minimum.
- Regelarme bijstand.
- Mogelijkheid tweehonderd euro per maand bij te verdienen voor mensen in de bijstand.
- Geen banencarrousel met perspectiefloze baantjes. Stagetrajecten die bij een opleiding horen mogen niet onbetaald blijven, werk is werk en dat wordt betaald.
- Ruimte geven voor initiatieven van onderop die de participatie bevorderen, zodat bijstandsgerechtigden ook zonder baan mee kunnen blijven doen in de samenleving.
- Plan van aanpak voor slechtlopende winkelstraten en gebieden.

4. Cultuur, sport en vrije tijd

Een mens leeft niet bij brood alleen

CULTUUR

Er is in de afgelopen periode onverantwoordelijk veel bezuinigd op het buurtwerk en op welzijn. Buurthuizen hebben het moeilijk, de Poelenburcht is failliet gegaan, de meesten kunnen de touwtjes nauwelijks aan elkaar knopen. Buurthuizen zijn zelf verantwoordelijk om de gebouwen rendabel te exploiteren. Dat is een loden last voor de organisaties. De SP heeft gepleit voor meer financiële ondersteuning voor buurthuizen. Daardoor zijn de bezuinigingen deels teruggedraaid, maar het blijft behelpen. Wij willen meer geld voor de buurthuizen, zodat een betaalde beheerder kan worden aangetrokken en/of meer ruimte ontstaat voor buurtactiviteiten.

De gemeente heeft besloten een geldverslindend cultuurcluster te bouwen naast het station van Zaandam, waardoor het risico ontstaat dat daar alle aandacht en geld naar toe gaat. De SP wil de kleinschalige cultuur in de buurthuizen in de wijken behouden.

In de komende periode, in 2021, is het precies 150 jaar geleden dat de beroemde Franse schilder Monet talloze schilderijen heeft gemaakt van en in de Zaanstreek. Hij was zwaar onder de indruk van de kleurrijke stad en samenleving. De gemeente wil dat gaan vieren in 2021 met stadsbrede activiteiten en in 2026 met een grote overzichtstentoonstelling. Ook de SP ziet deze evenementen als een kans voor de stad, maar dan vooral voor alle inwoners. Wij willen dat iedere Zaankanter wordt betrokken bij de festiviteiten en dat er veel aandacht voor is in het onderwijs, in samenwerking met het Zaanse Museum, om zo het historisch besef en de betrokkenheid bij de stad te vergroten. Het mag geen geldverslindend elitair project worden.

Wat gaan we doen:

- Meer financiële armslag voor buurthuizen en buurtactiviteiten.
- Betaalde beheerder bij de buurthuizen.
- De kosten van de gebouwen worden losgekoppeld van het budget voor de activiteiten.
- Het cultuurcluster mag niet alle aandacht en geld naar zich toe zuigen, kleinschaligheid blijft belangrijk. Er moet een cultuurhuis in Zaanstad-Noord komen.
- Cultuureducatie in samenwerking met het Zaanse Museum.
- Sterk Zaanse merk ontwikkelen.
- Monetjaar gebruiken om alle inwoners van Zaanstad bij het evenement te betrekken, het moet geen geldverslindend elitair project worden.
- Meer samenwerking culturele instellingen in de regio.
- Meer aandacht voor jongerenprojecten, zoals het Foodfestival.
- Gratis Wifi in centrumgebieden.

- Lokale media verder ontwikkelen, meer aandacht voor cultuur en politiek bij RTV Zaanstreek.
- Bevordering participatie bij kunstprojecten ontwikkelen in de wijk.
- Meer vrijheid voor initiatieven van onderop, rafelranden gebruiken voor creatieve ontwikkelingen.

SPORT EN VRIJE TIJD

Wij willen dat sportvoorzieningen toegankelijk en betaalbaar zijn voor allen die daaraan mee willen doen. Een peperduur hockeyveld van 6 miljoen bij Rooswijk is daarvoor niet de beste oplossing. Voorts is het belangrijk dat er in de openbare ruimte, parken en plantsoenen sportattributen zijn voor jong en oud. Daarnaast is het een uitdaging om mensen uit de auto en op de fiets te krijgen, dat is veel gezonder voor mens en milieu. In Amsterdam is een leenfietsenproject opgestart door een commerciële onderneming, met chaos als gevolg. Wij moeten dat beter doen. Een goede fietsinfrastructuur is van groot belang.

Wat gaan wij doen:

- Sporttoestellen in de openbare ruimte voor jong en oud.
- Meedoen goedkoper maken voor mensen met lagere inkomens.
- In breedteschoolverband moeten de buitenschoolse activiteiten gratis zijn.
- In het basisonderwijs krijgen kinderen twee keer per week gymnastiekles van een vakleerkracht.
- Inzetten op breedtesport, niet alleen op topsport.
- Ontwikkelen snelfietspadennetwerk.
- Leenfietsenplan maken.
- Fietsroutekaart maken en bestaande routes optimaliseren, knelpunten en onnodige omwegen oplossen.
- Voorzieningen om ervoor te zorgen dat elk kind leert zwemmen. Kinderen van ouders met een minimuminkomen krijgen gratis zwemles.
- Sportkaart voor oudere inwoners.

5. Infrastructuur, openbare ruimte en lokale economie

Zaanstad is een stad met goede Noord-Zuid verbindingen en met moeizame Oost-West verbindingen. Het voornemen van de NS om de frequentie van het treinverkeer te verhogen maakt de Oost-West verbindingen nog moeizamer. We moeten werk maken van het aanpakken van spoorse doorsnijdingen.

De kwaliteit van het openbaar vervoer is matig, bussen rijden om, sommige wijken

zoals Westzaan zitten helemaal zonder openbaar vervoer. Tevens is de kwaliteit van de NS Sprinters bedroevend, waardoor de reistijd van Zaanstad-Noord naar Amsterdam te lang en te onzeker is.

Bij de aanleg van het snelwegennet is in de jaren zestig en zeventig een grote fout gemaakt door de A8 dwars door Koog aan de Zaan en Westzaan aan te leggen. Die weg moet terug naar een lokale verbindingsweg, de aansluiting op de A9 gaat niet door. Sluipverkeer kan met digitale technieken en een prijssysteem worden tegengegaan.

Overlast van vervuילend verkeer wordt tegengegaan, zodat de hoeveelheid fijnstof af gaat nemen. Wij gaan meer parkeergelegenheid creëren aan de rand van het stadscentrum.

Zaanstad moet de aansluiting met de rest van de stadsregio verbeteren door aansluiting op een lightrail systeem die in de plaats van de NS Sprinters kan komen, en door aansluiting op het metronetwerk.

De openbare ruimte wordt in de belangrijkste winkelcentra van Zaanstad op hoog niveau onderhouden. In de rest van de stad is het onderhoudsniveau onder de maat. Beloofd was dat het geld, dat de gemeente uit de verkoop van NUON-aandelen heeft gekregen, zou worden besteed aan de openbare ruimte. Die belofte is de gemeente niet nagekomen, er is op het onderhoud van de openbare ruimte buiten de centra flink bezuinigd. Zaanstad ziet er in de wijken, zoals Poelenburg en Kogerveld, belabberd uit. Dat moet beter.

Een aantal winkelgebieden staat er slecht voor. De Zuiddijk, de Peperstraat en het Noorderveld in Wormerveer hebben het moeilijk. De SP stelt voor een goed doordacht plan te maken om deze winkelgebieden aantrekkelijker te maken, met behulp van de winkeliers. Daarbij maken we gebruik van de provinciale subsidie die voor 2018 beschikbaar wordt gesteld, zodat een florerende middenstand gaat ontstaan met meer werkgelegenheid.

Wat gaan we doen:

- We stimuleren de fiets als vervoer- en recreatiemiddel door snelfietspaden aan te leggen en het netwerk te verbeteren. Er worden solarfietspaden aangelegd om energie op te wekken.
- Het Aanvullend Openbaar Vervoer (AOV) moet beter, zodat ook mensen met een lichamelijke beperking mobiel kunnen blijven.
- Meer hondenpoepbakken in de wijk.
- Lokale knelpunten lossen wij op, zoals de drukte en onveilige situatie bij de vaartbrug in Krommenie.
- Geen verbinding A8-A9.
- Bezuinigen op onderhoud openbare ruimte terugdraaien, ook de wijken moeten weer netjes zijn. Beter onderhoud van openbare weg en voetpaden.
- Er komt een plan van aanpak voor slechtlopende winkelstraten en gebieden.

- Er komt een parkeerroute die de woonwijken vermijdt.
- Er blijven voldoende en betaalbare vestigingsmogelijkheden voor kleine ondernemers en winkeliers.
- De leefbaarheid in de woonwijken naast de centrumgebieden wordt niet verder ondergeschikt gemaakt aan de bereikbaarheid.
- Er komt voldoende parkeergelegenheid in parkeergarages en parkeerterreinen aan de randen van het centrum of de stad.

6. Wonen

In Zaanstad is de afgelopen bestuursperiode MAAK.Zaanstad gelanceerd. MAAK.Zaanstad is een visie op de bouwontwikkelingen in de stad tot 2040. De visie zou samen met de bewoners worden opgezet. In eerste instantie is dat niet helemaal gelukt, doordat de gemeente met een kant-en-klaar plan kwam dat aan de bewoners werd voorgelegd. Er was geen sprake van dat bewoners actief zelf plannen en visies konden mee helpen ontwikkelen. Men kon slechts achteraf meepraten. De SP heeft daar veel kritiek op gegeven en kreeg daar veel bijval voor. Voortaan gaat men actief met bewoners praten over nog te ontwikkelen plannen. De stand van zaken nu is dat er vier kerngebieden komen die als eerste worden aangepakt. Men wil tot 2040 15.000 tot 20.000 woningen bij bouwen want Zaanstad groeit, mede door de onstuimige ontwikkeling van Amsterdam.

Aan het begin van de bestuursperiode, in 2014, is een woonvisie opgesteld door het college. Afgesproken is dat het absolute aantal sociale huurwoningen niet onder de huidige 25.100 mag komen. De SP is daar buitengewoon kritisch over geweest, omdat de stad groeit en mede daarmee ook het aantal mensen met midden- en lagere inkomens, wat de tekorten laat oplopen. Onze prognose is uitgekomen, de gemiddelde wachttijd voor een sociale huurwoning is gestegen naar 10 jaar. Er moet een inhaalslag worden gemaakt, door betaalbare woningen bij te bouwen. Jongeren zitten klem, kunnen alleen zelfstandig gaan wonen als student of in een woning die te duur is of te ver weg van Zaanstad en Amsterdam, waar de meesten werk vinden.

Daarnaast is de bestaande voorraad woningen voor een groot deel van onvoldoende kwaliteit. Er moet funderingsherstel plaatsvinden en woningen moeten energiezuiniger worden.

Wat gaan we doen:

- De totale voorraad sociale huurwoningen moet minimaal 40% van het totaal zijn, want dat sluit aan bij de inkomensverdeling in Zaanstad.
- Jongerenhuisvesting krijgt de grootste prioriteit.
- Er komt een woningverbeteringsprogramma om woningen energiezuiniger en gasvrij te maken, zonder dat daarbij de huur wordt verhoogd.
- Er komt een financieringsplan voor woningen met slechte funderingen, met subsidiemogelijkheden en zo laag mogelijke, bij voorkeur gelijke woonlasten na aanpak.
- We willen een boete op leegstand.
- Er komen strikte regels voor handhaving van AirB&B en pensions.
- Er komt meer en beter betaalbare huisvesting voor ouderen, met alternatieve woonvormen zoals woongroepen en zorgwoningen.
- De wijk wordt actief betrokken bij nog te realiseren woningbouwplannen.
- De SP wil dat de gemeente streeft naar een gemeentelijk woonbedrijf.

- Stop de uitverkoop van sociale huurwoningen.
- Mensen die geboren en getogen zijn in Zaanstad krijgen voorrang op mensen van buiten de stad.
- De gemeentelijke woonlasten (OZB, Riool- en afvalheffing) gaan omlaag.

7. Milieu en duurzaamheid

In Zaanstad is de luchtkwaliteit slecht door het intensieve weg-, vaar- en vliegverkeer en door de industriële geschiedenis. Het streven was om in 2020 CO₂-neutraal te zijn. Dat wordt niet gehaald, er is een inhaalslag nodig. Door de grote behoefte aan woningen en verkeer staat de groene ruimte onder zware druk. Zaanstad moet dus binnen de bebouwde omgeving gaan veranderen en groeien, dat is een grote opgave. De SP vindt dat de groene buitenruimte niet mag worden bebouwd en niet mag worden aangetast door meer wegen.

Wat gaan we doen:

- Milieueisen stellen aan lokaal verkeer, uitstoot beperken.
- De A8-A9 verbinding komt er niet, daarvoor in de plaats gaan wij sluijverkeer extra belasten.
- Wij gaan eisen stellen aan de huisvuilophaalcentrale (HVC). Soms kan afval door bewoners worden gescheiden, soms is het efficiënter afval door HVC te laten scheiden. Afvalinzameling moet veel duurzamer.
- Grofvuil ophalen blijft gratis, dat is nodig om de openbare ruimte zo schoon mogelijk te houden.
- Wij ontwikkelen een programma voor de ombouw van woningen naar energiezuinige gasvrije woningen.
- Nieuwe woningen worden niet meer op het gasnet aangesloten, maar op fossielvrije energiebronnen.
- Wij willen dat de groei van Schiphol stopt.
- Wij ontwikkelen de mogelijkheden om zoveel mogelijk zonne-energie te kunnen gebruiken, we maken afspraken met woningbouwcorporaties om hun daken voor zonnepanelen te gebruiken.
- Bussen worden elektrisch.
- Fijnstofeisen worden strenger.
- Wij zorgen voor Zaanse banen in het verduurzamen van onze stad.
- Wij stimuleren de vergroening van tuinen en openbare ruimten.
- Wij leggen meer solarfietspaden aan.

8. Veiligheid en recht

Zaanstad is een veilige stad, dat blijkt uit de rapportage in de veiligheidsmonitor van Zaanstad. Desondanks kwam onze stad onlangs op een vervelende manier in het nieuws met “reljongeren” in Poelenburg. De rechts-populistische media zoals Powned en het AD waren er als de kippen bij om het relletje tot nationale proporties op te blazen.

Toch is er wel wat aan de hand. Er is jarenlang bezuinigd op buurtwerk en jongerenwerk. Mede op aandringen van de SP is er nu een plan van aanpak om er voor te zorgen dat Poelenburg een prettige wijk blijft waar iedereen zich thuis voelt. Er komt meer jongerenwerk, maar dat is nog niet genoeg. Er moet meer aandacht komen voor jongeren die tussen wal en schip vallen.

In de hele stad moet de wijkagent terug, daar pleiten we al jaren voor. De politie en handhavingsmedewerkers (BOA's) moeten niet alleen tijd hebben voor handhaven op fout parkeren en verkeersboetes uitschrijven, maar moeten ook tijd hebben om regelmatig in de wijk aanwezig te zijn en mensen op ongewenst gedrag aan te spreken.

Door de bezuinigingen en een onjuist beleid met mensen met een psychiatrische indicatie zijn er meer verwarde mensen op straat. Het beleid dat mensen met psychiatrische indicaties zo lang mogelijk thuis moeten wonen is doorgeschoten. Er is nu onvoldoende opvang voor zwervende mensen met psychosociale problemen, daar moet voldoende opvang voor zijn.

Criminaliteit moet hard en duidelijk bestreden worden. Samenwerking tussen politie, justitie en politiek moet perfect zijn. Sinds kort heeft Zaanstad een grote gevangenis binnen haar grenzen in de polder bij Westzaan. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid voor gevangenen die vrij komen. Zij moeten niet op straat gezet worden zonder huis, maar goed naar zelfstandigheid worden begeleid.

Tenslotte, de rechtstaat is de pijler onder onze beschaving maar hij staat onder druk. Door bezuinigingen is de toegang tot de rechter voor gewone mensen onbetaalbaar geworden. De sociale advocatuur is praktisch afgeschaft. De SP wil gratis juridische hulp voor mensen die dat niet kunnen betalen, zodat de toegang tot de rechtsstaat voor iedereen gewaarborgd is.

Wat gaan we doen:

- Plan voor alle wijken om de leefbaarheid te verbeteren, jongerenwerk en buurtwerk uit te breiden.
- Wijkagent moet vaker in de wijk aanwezig zijn.
- Meer opvang voor mensen met psychiatrische problemen.
- Betere samenwerking tussen politie, justitie en politiek.
- Recht op gratis juridische bijstand voor mensen die dat niet kunnen betalen.

Verkiezingsprogramma van de SP in Zaanstad, afdeling SP Zaanstreek, zoals vastgesteld op de Algemene Ledenvergadering van 13 december 2017.